

Op 15 februari kwamen 3500 manifestanten bijeen op de Antwerpse Groenplaats. Dit om sympathie te betuigen met de mensen zonder papieren, en om voor hen een 'humane amnestie' te vragen. Het initiatief voor deze manifestatie ging uit van de Sint Egidiusgemeenschap, maar al snel was een 'pluralistisch actiecomité' gevormd dat deze manifestatie ondersteunde, en dit onder de naam 'Hop', wat staat voor 'Hoop Op Papieren'.

De sterkte van deze actie was ongetwijfeld de diverse groep mensen die ongeacht kleur, religie, politieke overtuiging, leeftijd,... opkwamen onder hetzelfde motto: 'Laat onze vrienden blijven !'. Van bisschop tot anarchist, van kleuter tot bejaarde. Of zoals één van de woordvoerders van St Egidius het uitdrukte: 'van extreem links tot extreem rechts', zich dan plots verslikte en zich hernam: 'van zeer links tot zeer rechts'.

Humane amnestie

Als men echter bedenkt hoe breed voor deze manifestatie is opgeroepen, wordt die 'massa' van 3500 mensen ietsje kleiner. Bovendien waren daarin vooral groepen vertegenwoordigd die al jaar en dag samen met mensen zonder papieren trachten te vechten voor hun rechten, en regularisatie als enige structurele oplossing naar voor schuiven. De overgrote meerderheid van het 'pluralistisch actiecomité' was dan ook zeer ongelukkig over de term 'humane amnestie', en dit kwam duidelijk tot uiting in de slogans, bordjes, spandoeken, kreten,... Hoewel de 'hop-actie' ontstaan is als reactie op een aantal criminaliserende uitspraken van Patrick Dewael, volgt amnestie vragen voor mensen zonder papieren duidelijk dezelfde logica. Dat werd door de mensen van Udep (Unie van Mensen Zonder Papieren) dan ook als kwetsend en beledigend ervaren. Daarenboven werd door de initiatiefnemers vooral amnestie gevraagd voor het 'ingeburgerde gezin zonder papieren, thuis Nederlands pratend, met schoolgaande kinderen, waar de ouders als vrijwilliger aan bejaardenzorg doen'. Een vertoog waarin mensenrechten centraal staan - ongeacht onze brave goeie ingeburgerde vriendjes - was dan ook ver zoek. Althans, dit werd zo voorgesteld naar pers en publieke opinie toe. Maar als we de criteria voor 'humane amnestie' bekijken, zien we grote gelijkenissen met de 'Udep-wet', bijna een samenvatting ervan, die - als men deze consequent toepast - regularisatie betekent voor het overgrote deel van mensen zonder papieren. Een grootschalige regularisatie voor de goeie verstaander en een 'charity' verhaal voor de publieke opinie: getuigt dit van een verstandige strategische keuze of een simpel gebrek aan durf ?

Draagvlak

Die keuze werd verdedigd door als hoofddoel van de manifestatie voorop te stellen om het draagvlak voor regularisatie - verpakt als humane amnestie - te verbreden. Een nobel doel, de vraag blijft of je je discours daarvoor zo moet aanpassen dat het licht verteerbaar doch inhoudsloos wordt. En of je die verbreding best bereikt door een 'pluralistisch actiecomité' in het leven te roepen, doch als koppige einzelganger de touwtjes stevig in handen te houden. Als men de samenstelling van de manifestanten bekijkt, kan men zich ook vragen stellen over het succes van die verbreding. Bovendien, welk draagvlak moeten we beogen ? Een draagvlak voor een éénmalige amnestie voor de "goeie vluchteling" (met een knipoog naar de fiscale amnestie, die weliswaar een verruiming van het begrip 'éénmalig' tot stand gebracht heeft) of een draagvlak voor een samenleving waarin mensen niet verborgen in de illegaliteit moeten leven, gedwongen zijn tot overleven op basis van slecht betaald zwart werk in inhumane omstandigheden, in permanente angst en onzekerheid...

Inspraak

Niet enkel de medeorganisatoren werden in het inhoudelijk discours weinig betrokken, nog veel nijpender was het gebrek aan inspraak van mensen zonder papieren. Toch voelden zij zich heel erg betrokken bij dit gebeuren. Ze hadden immers de taak gekregen 'steunverklaringen' met handtekeningen van Belgische mensen te verzamelen, die getuigen dat ze de betreffende mens

kennen, en dat hij of zij goed ingeburgerd is en dus een kans en/of beloning verdient. Het gevolg? Weken op voorhand reeds liepen mensen op straat rond met dergelijke lijsten, een aantal met stress omdat ze te weinig Belgische mensen kenden, en dus met de angst dat ze uit de boot zouden vallen bij de komende regularisatie. Anderen met pakken valse hoop dat ze, als ze maar genoeg handtekeningen verzamelen, de langverwachte verblijfsvergunning zouden bekomen.

Doch, de verschillende deelnemers hielden het hoofd koel, bundelden de krachten en liepen met eigen slogans mee in de manifestatie. De groep van Udep Brussel, mensen zonder papieren die momenteel in de Bonifacius kerk in Elsene verblijven, zetten samen met Udep Antwerpen hun wetsvoorstel in de kijker. Vele vluchtelingenorganisaties pleitten voor regularisatie, scholen zoals Omnimundo die al jaren vechten voor hun kinderen zonder papieren waren opvallend en kleurrijk aanwezig,... Daardoor vond in Antwerpen een manifestatie plaats die een sterk signaal uitzond, niet in het minst via de pers aandacht die - mede door de oproep van de bisschop - allerm minst gering was.

Daarvoor kunnen we de initiatiefnemers enkel dankbaar zijn. Essentieel hierbij is dat mensen zonder papieren zich niet lieten wegstoppen of in een hokje duwen, maar manifest aanwezig waren, samen met mensen die hen ondersteunen. Deze evolutie is onomkeerbaar en duidelijk aanwezig: mensen zonder papieren (oa. via hun nationale zelforganisatie Udep) spelen zelf een toenemende actieve rol in het debat, en dit moeten we verder ondersteunen. Om met Ghandi af te sluiten: 'Wat je voor mij doet zonder mij, doe je tegen mij'.